

Az én Rózsadombom

Szüleink Kecskemétről költöztek Pestre. Kispesten béreltek lakást. Édesanyám kilenc testvére közül több nyáron Juliska nővérénél nyaraltam Kisteleken. Fiuk, Koós Lackó 1926-ban született. Szőke fiú volt. Édesanyám és Juliska néni szerint nagyon hasonlítottam Lackóra. A háborúban az Egyetemi roham zászlóaljba sorozták be. Budán harcolt az orosz csapatok ellen. Lackó a háborúban eltűnt. Juliska néni minden lehetőséget megragadva kereste egyszülött fiát. Fel- fel tűnő évfolyamtársak, katonatársak, később a fogolytáborokból érkező hírek reményt adtak arra, hogy élhet vagy cáfolták, hogy életben van. 1965-ben már dolgoztam, közben esti egyetemre jártam. Szerettem volna saját lakást, gyűjtöttem a pénzt. Juliska nagynéném kiegészítette a banki kölcsönt. A II. kerületben a Pusztaszeri úton, nagy telken hirdettek lakásokat. Kispestről hosszú az út a Pusztaszeri útig. A 43-es villamos a Körútig, onnan a soknevű körúton a Nyugatiig. Innen a 91-es busz indul a telek felé, Figyelnem kell, hogy a Cimbalom utca végén leszálljak. A Pusztaszeri út Óbuda felé lejt, arra csökkennek a számok is. Zománcozott tábla Pusztaszeri út 49/A.B.C.

–Megérkeztem, gondolom, amíg a kovácsolt vaskapun át lépegetek felfelé. Nem sejtettem, hogy ennyire jövő idő lesz életemben ez az igeidő.

A telken virágba borult gyümölcsfák, zümmögő méhek, kecskét legeltető bácsi fogadott. Nyugalom és béke volt. Ebben a hangulatban, egyik leendő szomszédom megkérdezett,

--Ön is a barlang miatt szeretne itt lakni? Két gyerekem van. Atomháborúban oda tudnánk menekülni. A Barlang utcáig érő telket a Szervita téri Férfiruha Szabóság tulajdonosa árulta. Borostyánkőy László, a Lakóterv vezető mérnöke tervezte a három, kétemeletes, kilenc lakásos házat. Az Ő munkája az Árpád fejedelem útja 61-66. alatti épület is, ahova 1967 első hónapjaiban költöztek be a lakók – köztük Nagy László és Szécsi Margit. Kemény mészke borítja, az előterek burkolata tardosi vörös mészke. Az utolsó, nem paneles házak voltak ezek. A mi lakásaink szerényebbek lettek 140 ezer forintért.

1971. december hó 8. Kész a lakás. Személyimben azóta is: Állandó lakcím: Budapest II. kerület Pusztaszeri út 49/A II. em. 7. Errefelé több utcában turistajelzés látható. Turista kalauz írta, hogy a szomszéd Felső-zöldmáli úton katonák sírja van elkerítve. Nem találtam. Húgom 2000-ben bukkant rá a könyvre: Józsa Béla, Egyetemisták az ostromgyűrűben. A könyvben fénykép Lackóról. Az I. század, hősi halottja: Koós László 1945 januárjában (a Felső Zöldmáli úton) - kb. 200 méterre lakásomtól. A valószínűségszámítás „a véletlen matematikája” tanultam az egyetemen. Jól vizsgáztam a tantárgyból. Másféle matematika is létezik?

1970-ben a Zivatar utcai Hotel Ifjúságban volt az esküvői vacsoránk. Megbotlottam szobánk küszöbében. Szerencsés lehetőség volt svájci nászutunk. Egy másik utazás, a 3 hónapos indiai tanulmányutam nem annyira. Dátum nélkül van személyimben: elvált. Rövid sétányira a Józsefhegyi kilátó. Az augusztusi tűzijátékot sámliról, hokedliről néztük. Télen az utcán tanultunk síelni. Nyáron utcabál volt a Barlang utcaiakkal közösen. Karácsony előtt több család együtt formázta a süteményeket. Az erkélyről figyeltem a szerencsétlen sorsú diplomata lakótelep építését, bontását, újra építését. Örültünk a „csodabarlang” felfedezésének, megőrzésének és Adamkó Péter kitüntetésének.

A szomszédos lakásban éveken keresztül lakott Kolos Virág.

–Gyerekként utáltam Móricznak lenni, mert mindenhol megelőzött a hírem. Zavart, hogy nem magam miatt voltam érdekes, hanem mert a nagyapám Móricz Zsigmond - mondja a tavalyi riportban. Húgommal többször voltunk vendégei Szentendrén. Előkelő pedig, vörös, ír szetter kutájával jó barátságban voltam. Elvesztette becsületét azután, hogy magyar vizslával létesített eredményes, de rangján aluli szerelmi kapcsolatot. Ék Ágnes volt a következő szomszéd. Apja festményei, rézkarcai igazolták helyét a világban.

A B épület első emeleti lakásába költözött Telegdi Zsigmond és felesége. Itt élt és dolgozott 1994-ig, haláláig. Orientalista, sémi és a perzsa nyelvek kutatója, tanszékek vezetője volt. Úgy tudtuk, hogy 1971-ben, a perzsa birodalom létrejöttének 2500. évfordulóján tartott ünnepségeken a sah meghívására részt vett. 2019-ben avatták fel szobrát a Közel-Kelet Kutatások Intézete előtt.

Ma a két emeletnél magasabbra nőtt, 50 éves fákon madarak. Minta Mókusz és „Vörös Rébék” jár az erkélykorlátra dióbélért, magokért. Az idén a Kispestről átültetett fügefafa keveset termett.

Húgom 1976-ban költözött a Garas utcába. Kispesten Béres Ilonával iskolatársak voltak a Kossuth téri Landler Jenő gimnáziumban. Húgomhoz került az acélpáncél tőkés zongora. Az emeletre János barátommal cipeltük fel. Húgom fia, Zsolti volt a zongoraművész jelölt. Mérnök lett, a zongorából svéd zongora. Bulikon azon voltak az ennivalók. Húgom unokája csellózni tanul. Kérdés, mi lesz a kispesti zongorával?

Béres Ilona a Cimbalom utcában él. Sok kitüntetése mellé 2013 -ban Kispest díszpolgára lett. Ferdén szemben lakott Bíró László, a zseniális feltaláló. „Ez a ház volt utolsó budapesti lakhelye a ma is használatos golyóstollat nemzetközi sikerre vivő Bíró László Józsefnek.” olvastam az 1999. szeptember 29-én állított fehér márványtáblán. A régi házat 2015-ben lebontották. Modern villa épült a helyére. A Budai Polgárban a Rózsadomb Krónikása -Verrasztó Gábor őrizte meg hazánkfia történetét. Forró nyári napon, illusztris csoport új, fekete márványtáblát avatott az új villa falán. A régi táblát őrzi Valaki.

Daniért megyek a Fajd utcai óvodába. A Cserje utcai Kádár villa vagy inkább ház elé érkezett egy kis ételhordó honvédségi autó. A magas bukszusbokrokat bőrkabátos ember húzza szét. Belátok a kertbe, ahol tyúkok kapirgálnak. Rám néz, aztán elindul az épület felé. Nehogy kihűljön a krumplileves - másik történet szerint a krumplistésza.

– Mókust láttunk. Miért nagy és vörös a farka? kérdezi Dani, mikor elindulunk a Vérhalom térre játszani. Erre télen is jár a busz, mert időben eltakarítják a havat.

A Törökvérszi úton, Daniéknál a Komlós Péter vezette Bartók vonósnégyes próbált. Egy házzal feljebb laktak Zoltai Istvánék. Orchideákkal és kaktuszokkal teli üvegház volt házuk tetején. Borostyánkőy kollegája volt. Ő tervezte a Móricz Gimnáziumot, ahol Dani érettségizett. Hidegkútra költöztek. Virágkiállításra jár, kaktuszokat nevel a nyugdíjas építész. Daniék a kis Sárival a Bartók-ház közelében laknak. Sári féléves volt, amikor többször tíz kilométert vitorlázott a Balatonon.

Ferke Öcsi barátom a Rómer Flóris utcában - szépnek nem mondható házban élt. Mellette, jellegzetes stílusú épületben volt Máraiék utolsó budapesti, egyszobás, akkor Zárda utcai lakása. Most, október 23

után, hányatott élete jut eszembe: „*Mennyből az angyal*” üzente, de november 4 után nem jött haza. Az Óceánba szórták hamvait.

Az akkor még emléktábla nélküli ház mellől Öcsi az Endrődi utcába költözött, szembe a 67/b-vel. Ennek a villának a terveit az eredetileg építésmérnök Latinovits készítette. Itt laktak Ruttkai Évával. Latinovits 1976-os halálát követően a színésznő egyedül maradt a nagy villában. Öcsi 2000-ben fiatalon meghalt. Ez után nem jártam erre. Dr. Ferke János díjat osztanak a legjobb eredménnyel diplomázóknak a BME-n. 2007-ben, Ruttkai Éva születésének 80. évfordulóján táblát avattak a színészpárosnak.

– Jön Árpi bácsi. Csak késő délután, előtte még a portugál elnökkel tárgyal. 1998. Lisszabon Expo a vízről és az óceánról. Megyünk a dolgunkra, megtudni, milyen is egy expo. Hatalmas akvárium, az óceán élő része. Horvátoknál üvegpadról. A tenger alját látod. Vízen járunk? Jégfalat simogatunk a szabadban. Halott víz? ez is a világunk. Besötétedett. A Nemzetek Forgószínpadán a magyar műsor még tart, amikor megérkezik a Magyar Köztársaság Elnöke. Ingujban, mosolyogva.

--Szervusztok fiaim, kézfogása határozott. Tudja mit akar.

Szigetek az áramlatban. Hemingway utolsó könyve, sokak szerint a legjobb. Göncz Árpád több mint 250 műfordítása közül egy. A börtönévek alatt tanult meg angolul. A személyes, kispesti szálak hosszúak.

Árpi bácsit 90. születésnapján több százan köszöntötték a Vérhalom téren és a házban. Sok virággal. Kórus énekelt a szabadságról. Koncz és Bródy a sárga rózsáról. Az ünneplők között nehezen jutok a nyitott kapuig, ahol Árpi bácsi tárt karokkal hívja vendégeit.

Néhány éve a patika előtt, kocsiban várom gyógyszeremet. Étfutár a fehér kapu előtt, műanyag ételhordóban hozta az ebédet. Az idén, október 6-án "Jövőre készülhet el a Göncz Árpádot és feleségét, Zsuzsa asszonyt ábrázoló páros szobor a II. kerületi Vérhalom téren" jelentette be Őrsi Gergely polgármester.

Illyés Gyula posztumusz Díszpolgár kitüntetésére tettem javaslatot. Emlékszem, hogy a Józsefhegyi utca 9 alatti ház kertjében, jellegzetes tengerész tiszti sapkájában tette a dolgát. Napfényes délelőtt jártam arra.

A Kupeczky utcában, Párommal köszönünk Lator László tanár úrnak. A Lyukasóra adások 1991-ben kezdődtek. Mindent kitalál -mondják partnerei. Nézzük a műsor ismétléseit- mindenkit ismer - mondjuk hozzá. Fejből idézi a verseket. Anekdotái történelmi értékek. Weöres Sándort kérdezik, hogyan ejtsék nevét? - ökörvolt a Weöresi válasz. Mosolygunk. Háta mögött összefont karokkal sétál tovább. Így legyen sokáig.

Pulából Tuniszba vitorláztunk 1990-ben. Kartago romjainál sokkal többet adott a Bardo Múzeum világon legnagyobb mozaik gyűjteménye. Apró színes kődarabokból csodálatos "festmények" örökítenek meg mitológiai történeteket és életképeket. Erre gondoltam, amikor életem emlék mozaik darabjait kerestem.

Nagy „kupac” jött össze, de válogatni is nehéz. Rózsadomb Parnasszusi egyéniségei sokat tettek az értékek megőrzéséért. Ehhez képest szerény képet kaptam Rózsadombomról, a mi Rózsadombunkról. Szeretném gyűjtő munkámat folytatni, finomítani. Biztatok másokat is saját egyéni rózsadombi emlékeinek gyűjtésére. Az emberi memória sajnos mulandó, információi később nem pótolhatók. Időálló tárolókon rögzíteni és őrizni kell ezeket az értékeket.